

Sociala investeringar - verktyg för systematiskt utvecklingsarbete

5 oktober 2018

Agenda

- Introduktion av sociala investeringar
- Systematiskt utvecklingsarbete i praktiken - exempel från sociala utfallskontrakt

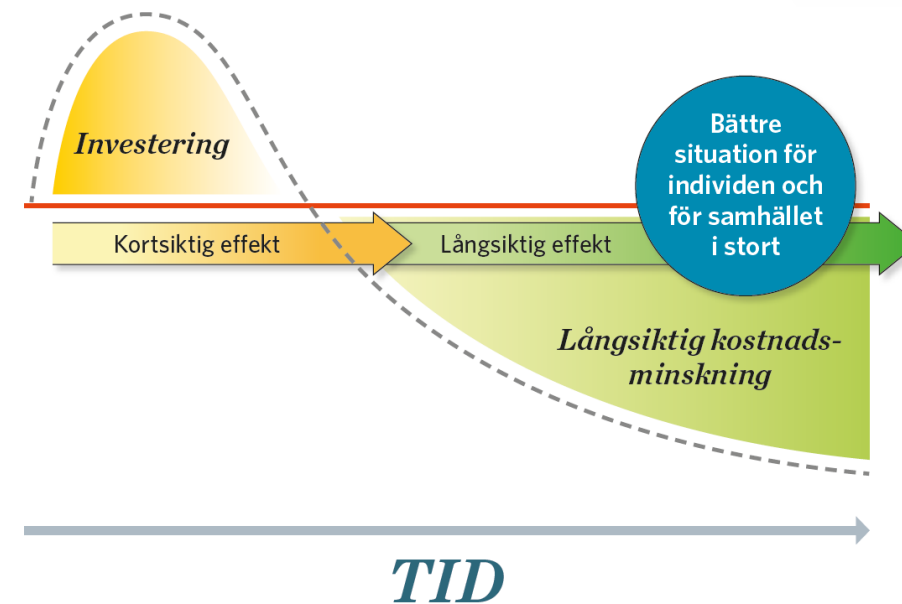
Definition av social investering

En social investering är en avgränsad insats som i förhållande till ordinarie arbetssätt förväntas ge bättre utfall för insatsens målgrupp och samtidigt leda till minskade samhällsekonomiska kostnader på sikt.

Vad är sociala investeringar?

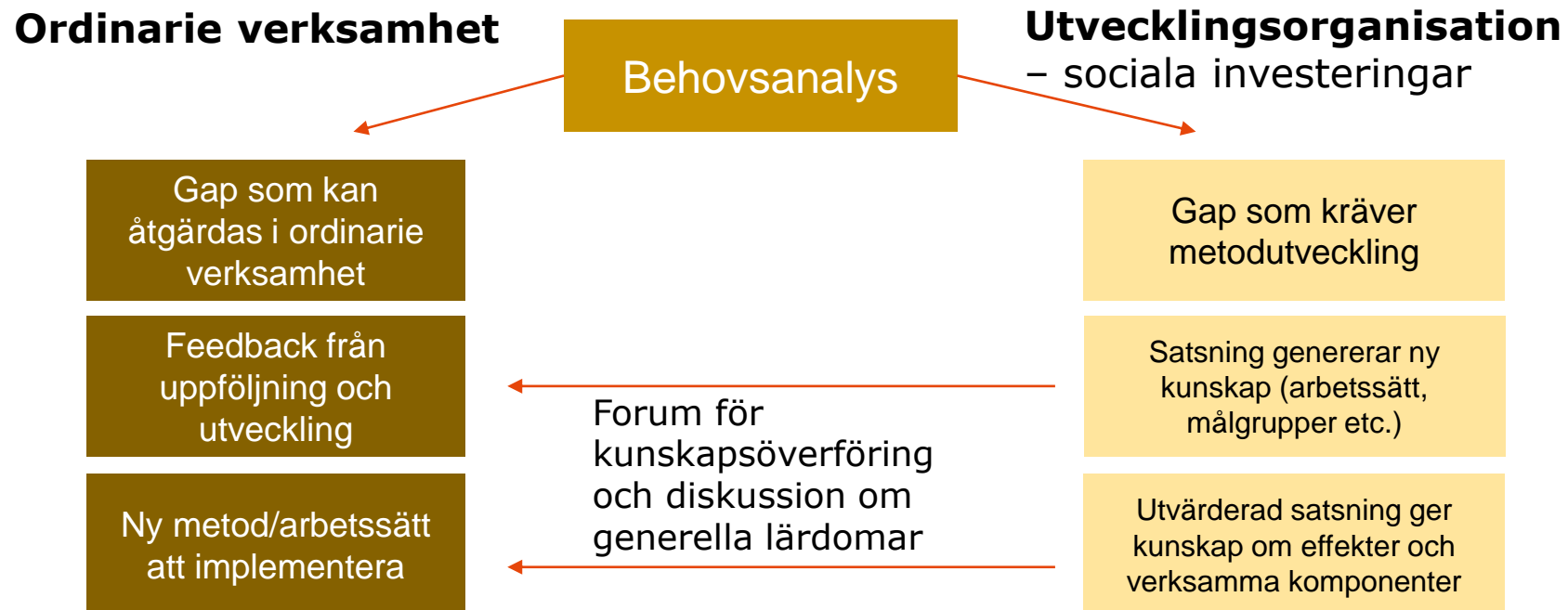
Organisation och arbetssätt för att driva systematiskt utvecklingsarbete med fokus på förbättrade utfall

- Generella arbetssätt, ej specifika för ett visst sakområde
 - Behovsanalys
 - Design av satsningar
 - Genomförande och uppföljning
 - Effektutvärdering
 - Implementering och uppskalning
- Utfallsfokus på kort och lång sikt
 - Mänskliga/sociala effekter
 - Ekonomiska effekter
- Ekonomisk modell
 - Strategiska medel som möjliggör tvärsektoriella satsningar och lyfter risk från enskilda förvaltningar/enheter
 - Kan involvera extern finansiering/riskdelning med s.k. sociala utfallskontrakt
- Iterativt arbete
 - Gradvis utveckling genom lärande och optimering

Arbetet leder till ökad förståelse för drift och utveckling

Systematiskt arbete med sociala investeringar bygger upp kapacitet för en tvärssektoriell utvecklingsorganisation

Arbetet utvecklat tillsammans med kommuner och landsting/regioner

LANDSTINGET BLEKINGE

Exempel 1 - Brobyggare

Namn på satsning	Behov	Målgrupp	Mål	Intervention	Sociala utfallsmått	Ekonomiska utfallsmått
Brobyggare	<p>Föräldrar behöver stöd i sin föräldraroll och kunskap om hur det är att vara förälder i Sverige, samt förståelse för vikten av att prioritera barnens närvaro i förskolan, skolgång och måluppfyllelse. Parallellt behövs kulturförståelse från förskolan och skolans sida för att bemöta föräldrarna på ett bra sätt.</p> <p>Bristande språkkunskaper försvårar kommunikation och relationsbyggande mellan familjerna och viktiga samhällsinstanser.</p> <p>Stor ogiltig frånvaro och låg behörighet till gymnasiet efter årskurs 9.</p>	<p>Somalisktalande barn och elever på skola X och förskola Y samt deras föräldrar (Sundsvall).</p> <p>Identifierade familjer med minst ett barn 0-12 år boende i område X/Y som talar något av språken somaliska eller romani Örebro)</p>	Höja måluppfyllelsen bland somalisktalande elever. Öka föräldrarnas stöd till barnen kopplat till barnens skolgång.	Två somalisktalande personer, en man och en kvinna, ska anställas för att finnas på skola och förskola och agera s.k. brobyggare. Innehåller både dag- och kvällsaktiviteter.	<p>Måluppfyllelse i form av läs- och skrivutveckling och matematik i åk 1, kunskapskrav i åk 3 (matematik, NO, SO och svenska/svenska som andraspråk).</p> <p>Resultat på nationella prov i åk 3 (matematik, svenska och svenska som andraspråk) samt resultat på nationella prov i åk 6 (engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk).</p> <p>Resultat i föräldraenkät förskolan/skolan</p>	Minskat behov av elevassistenter/resurs personer i skolan/förskolan. Färre elever som går om ett år innan de lämnar skolan.

Exempel 2 - Utomhuspedagogik

Namn på satsning	Behov	Målgrupp	Mål	Intervention	Sociala utfallsmått	Ekonomiska utfallsmått
Utomhuspedagogikens inverkan på lärande	Enligt Skolverkets statistik över de senaste tre läsåren blir endast cirka 20-30 procent av de nyanlända i Örebro kommun behöriga till minst yrkesförberedande gymnasieprogram. Risken för utanförskap är 3-4 gånger mindre för en utlandsfödd om denne genomgår gymnasieskolan.	Elever i årskurs 4-6 på skola X.	50% av de nyanlända eleverna och 70% av alla elever på skola X är efter ÅK 9 behöriga till minst yrkesförberedande gymnasieprogram. 100% av pedagogerna har deltagit vid minst ett utbildningstillfälle och 50% har på egen hand tillämpat utomhuspedagogiken som komplement till den ordinarie undervisningen.	Utomhuspedagogik och upplevelsebaserat lärande	<p>Antal och andel:</p> <ul style="list-style-type: none"> elever som uppnår godkänt i de naturvetenskapliga ämnena i Åk 6 och 9. elever som går om en ÅK i grundskolan. elever med förbättrad inlärnings- och koncentrationsförmåga. elever som uppnår behörighet till yrkesförberedande gymnasieprogram. elever som påbörjar introduktionsprogram på gymnasiet. elever i förberedelseklasser som gått över till ordinarie klass inom 6 månader respektive 1 år. elever som uppskattar vistelse i naturen. elever som upplever minskad stress och förbättrad känsla av sammanhang. 	<ul style="list-style-type: none"> Minskat behov av extra stödinsatser i grundskolan samt socialtjänstinsatser till BoU Färre elever går om en ÅK i grundskolan. Färre elever till introduktionsprogrammet på gymnasiet. Färre arbetsmarknadsåtgärder. Färre utbetalningar av försörjningsstöd.

Exempel 3 – El Sistema

Namn på satsning	Behov	Målgrupp	Mål	Intervention	Sociala utfallsmått	Ekonomiska utfallsmått
El Sistema	Barn saknar aktiviteter utanför skoltid och har exempelvis inte tillgång till fritidshem.	5-åringar i förskola X, elever i förskoleklass och år 1-2 på grundskola Y.	Höja måluppfyllelsen. Bättre psykisk hälsa bland föräldrar. Bättre samverkan skola/förskola-föräldrar. Fler elever från målgruppen som deltar i kulturskolans ordinarie aktiviteter.	El Sistema - musiklektioner 2-3 gånger per vecka, samt familjeträffar 1 gång per månad. Samarbete med Svenska kammarorkestern, konserter och uppträdanden.	Andel elever på skolan som utövar en fritidsaktivitet minst 1 gng/vecka. Andel nöjda med sin fritid. Andel barn med förbättrad koncentrationsförmåga, samarbetsförmåga och språkinläring till följd av satsningen (5 till 15).	Färre elever behöver gå om en årskurs, på grund av ökad måluppfyllelse genom ökad koncentrationsförmåga och förbättrad språkinläring. Minskat behov av elevassistenter och speciallärare.

Information om satsningar som genomförts som sociala investeringar

El Sistema i Örebro kommun	+
Service trainee i Norrköpings kommun	+
Skolfam i Örebro kommun	+
Hälsofrämjande insatser för seniorer i Östersunds kommun	+

Relaterat material

Dokument (1) -

Projektkatalog Sociala investeringar

Lista med exempel på pågående och avslutade satsningar, innehållande bland annat budget, målgrupp, behov, metod och utfallsmått.

XLSX

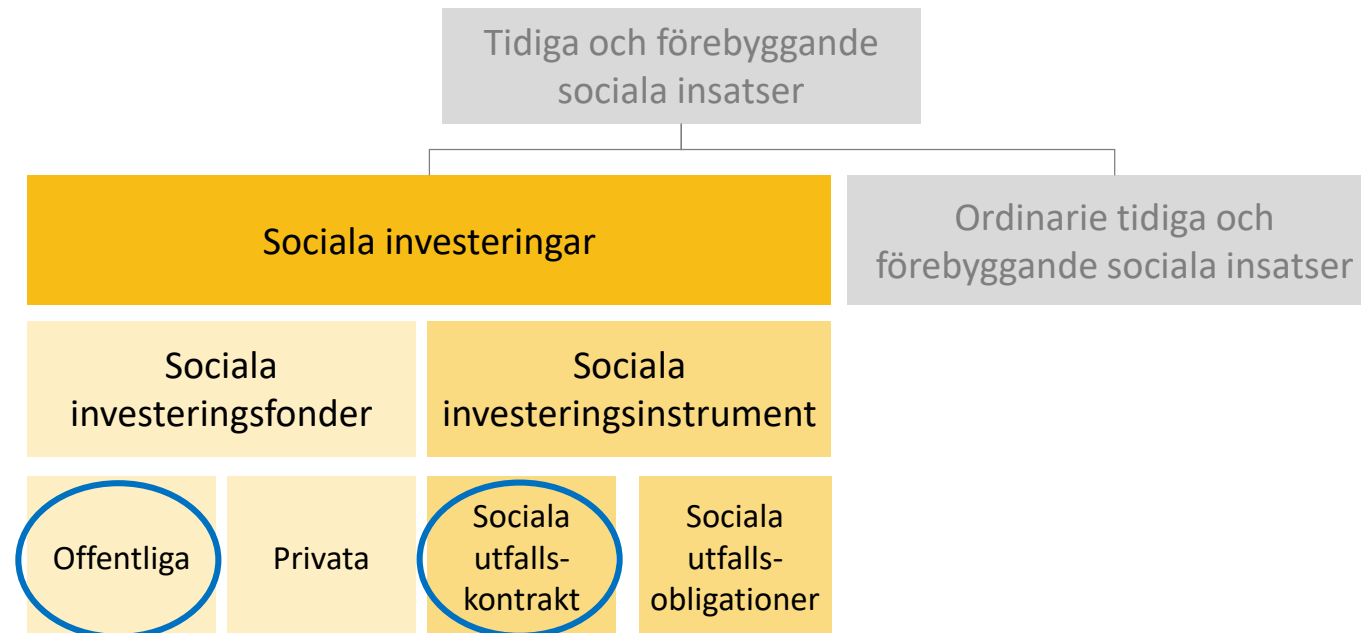
<https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/sociala-investeringar/exempel-pa-sociala-investeringsprojekt/>

Sociala utfallskontrakt är en typ av social investering

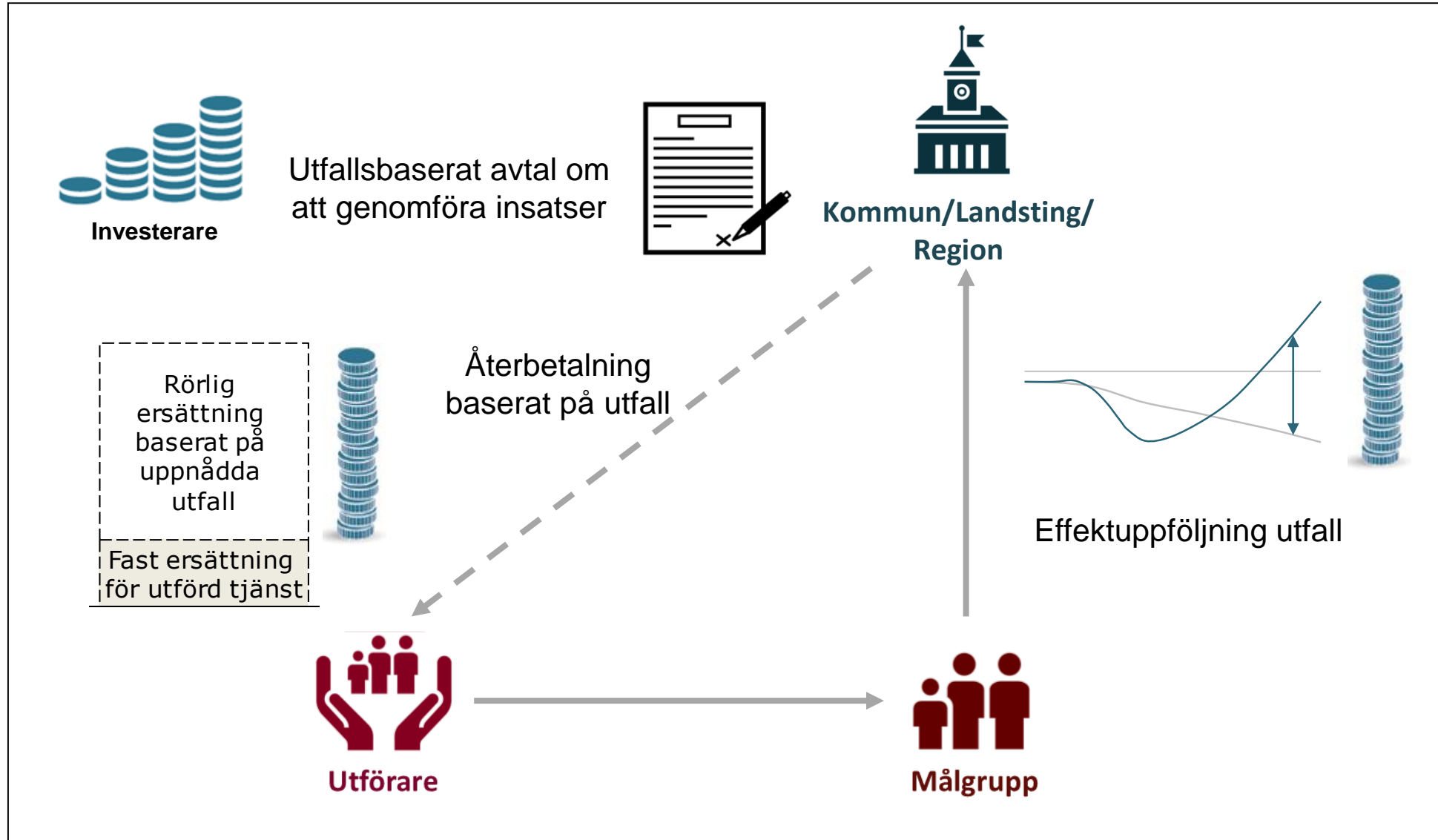
”

En social investering är en tidig eller förebyggande insats som förväntas leda till mänskliga och ekonomiska vinster i samhället

”

Generell kontraktsmodell

Social Impact Bonds – så startade utvecklingen

- Social Finance UK grundades 2007
 - Allokera resurser för förebyggande och tidiga insatser
 - Mäta utfall av sociala interventioner
- Den första SIB:en, Peterborough prison 2010

Thursday 27 July 2017, London

World's 1st Social Impact Bond shown to cut reoffending and to make impact investors a return

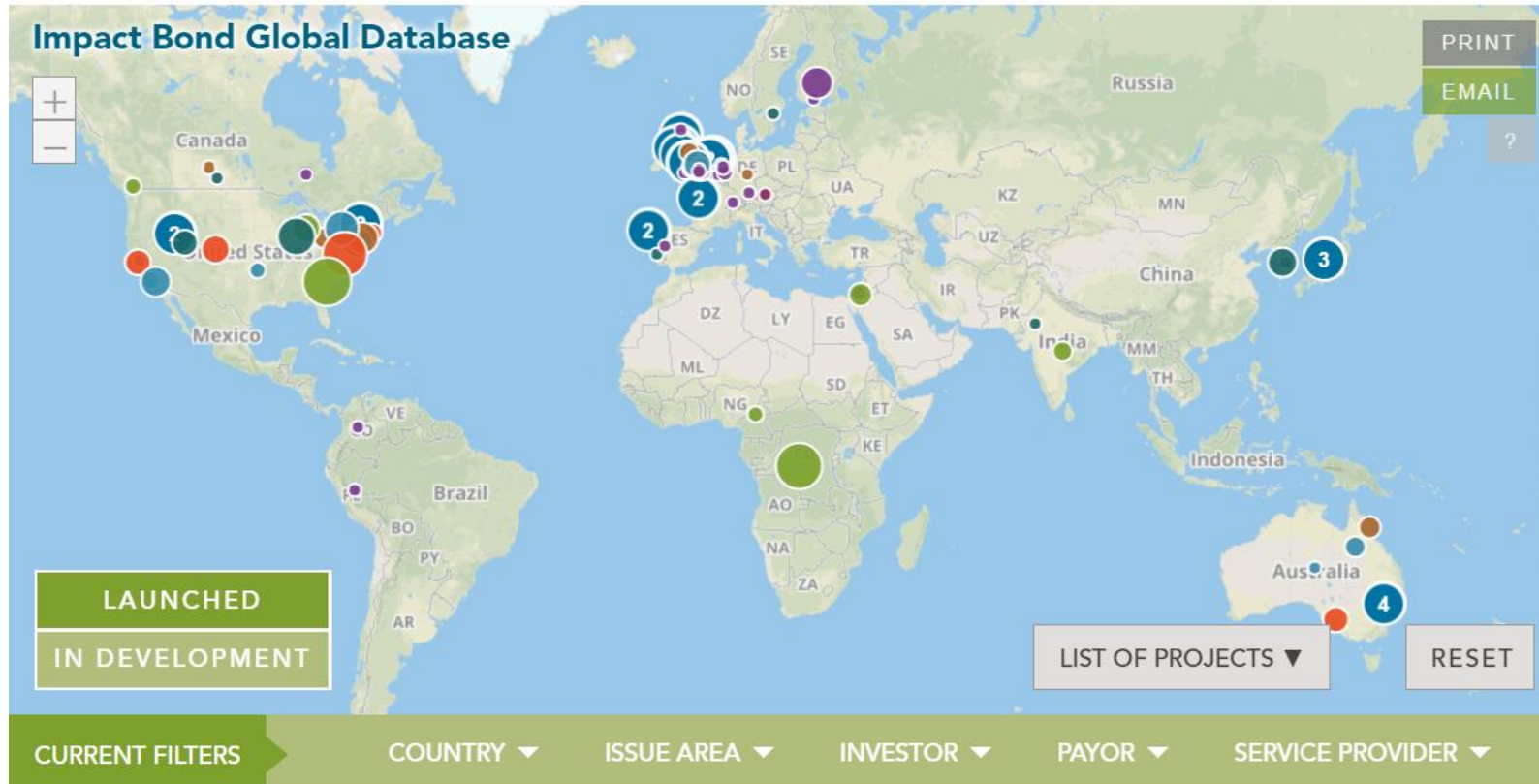
- Independent evaluation determines that Peterborough Social Impact Bond reduced reoffending¹ of short-sentenced offenders by 9% in Peterborough; investors are repaid in full
- Programme highlights the value of sustainable investing and data-informed delivery to tackle deep-seated social issues
- Rapid global market growth since Peterborough Social Impact Bond launch in 2010 : 89 Social Impact Bonds in 19 countries mobilising £300+m for tackling social problems

‘The roots of most social problems are structural, from economic forces and market failures, to political systems, to sociocultural factors. Better services are only one part of the response to these problems. But we believe Social Impact Bonds can improve the way government, the social sector, philanthropy and the investment community respond to social challenges—through partnership and collaboration, flexibility and responsiveness, investment, and a focus on data, outcomes, and measurement. By starting to design services which are responsive to need, however complex, we can constantly take what we learn and seek to do better tomorrow.’

Social Finance, Social Impact Bonds, The Early Years (2016, s. 3)

Social Impact Bonds i världen

108

IMPACT BONDS

\$392_M

CAPITAL RAISED

738,671

LIVES TOUCHED

Vad finns det för fördelar med sociala utfallskontrakt?

- Möjlighet för offentlig sektor att få finansiering för innovativa insatser

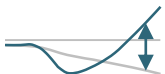
- Extern part kan bidra till starkare resultatfokus och robustare utvärdering

- Möjlighet för offentlig sektor att få externt stöd i förändringsarbete

- Möjlighet för offentlig sektor att få stöd i att upphandla tjänster med utfallsbaserad ersättning

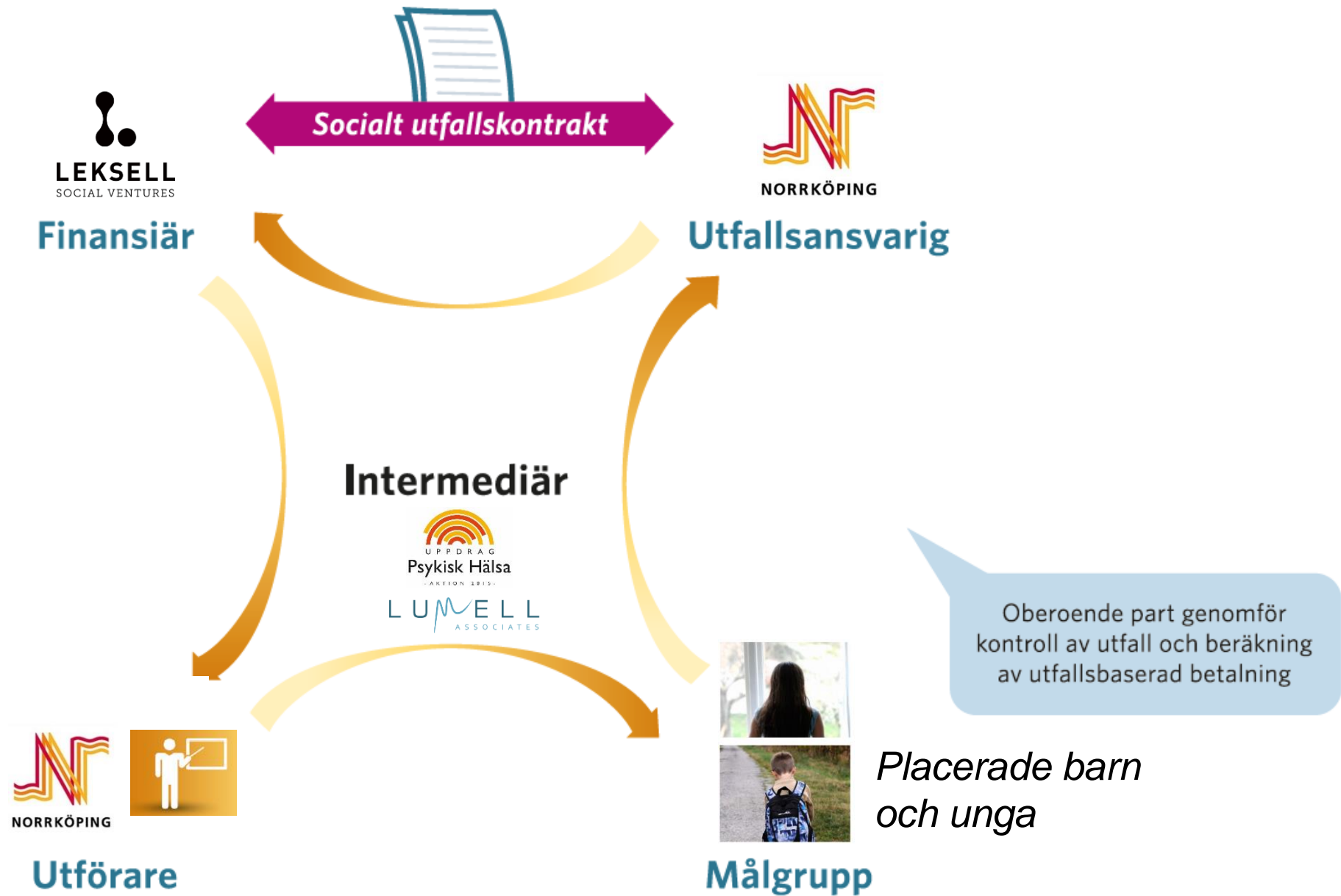
- **Inte en finansieringsmodell, snarare en förändringsledningsprocess som uppmanar alla aktörer att fokusera på utfall***

Agenda

– Introduktion av sociala investeringar

– Systematiskt utvecklingsarbete i praktiken – sociala utfallskontrakt

Systematiskt utvecklingsarbete i praktiken – Socialt utfallskontrakt i Norrköping

Analyser visade på förbättringsmöjligheter för arbetet med HVB/SiS-placerade i Norrköpings kommun

- En stor del av Norrköpings kommuns HVB/SiS-placerade barn och unga **omplaceras och återplaceras** i HVB/SiS
- HVB/SiS-placerade barn är i stort behov av **skolstödjande insatser**

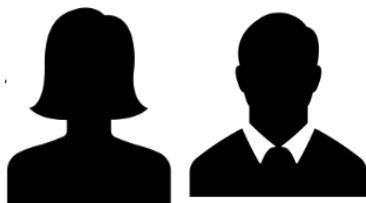
Team Nystart startades i augusti 2016 med uppdraget att:

- minska risken för återplacering i HVB/SiS
- förbättra målgruppens skolprestationer

för 60 barn och ungdomar

Två socionomer

- Arbete under placering, planering för hemgång, uppföljning efter hemgång
- Kartläggning av individens behov
- Uppföljning av vården
- Kontakt med HVB-samordnare och handläggare

En arbetsterapeut

- Arbete under placering, planering för hemgång, uppföljning efter hemgång
- Kartläggning av ungdomens och familjens styrkor och svårigheter samt risk- och skyddsfaktorer
- Uppföljning av vården
- ADL-kartläggning
- Kontakt med vård- och omsorgsförvaltning

En specialpedagog

- Samla in skoldokumentation och hälsojournal
- Länk mellan hemskola och mottagande skola
- Ta fram beslutsunderlag för interkommunal ersättning
- Kontakt med tutoringutförare
- Hantera gymnasieansökningar

Alla i teamet har en samordnande roll vad det gäller att se över vilka insatser den enskilda ungdomen behöver från kommunens och regionens ordinarie verksamheter.

Teamets arbete följs upp och mäts noggrant

- Insatsen är del av ett **social utfallskontrakt** mellan Norrköpings Kommun och Leksell Social Ventures → skapar ett **externt intresse** för utfall
-
- Kontraktet innehåller två **utfallsmått** med finansiella implikationer:
 - Förändring av **socialtjänstkostnader**
 - Förändring av **skolresultat**
 - Teamet använder **fem andra sociala utfallsmått** som viktiga redskap i sitt inre arbete:
 - Psykisk hälsa
 - Risk- och missbruk
 - Delaktighet
 - Familjeförmåga
 - Individens egen måluppfyllelse

Socialt utfallskontrakt

Förbättrade skolprestationer och minskad risk för återplacering för barn och unga i Norrköpings kommun placerade i HVB/SiS

Avtal mellan Norrköpings kommun och Leksell Social Ventures AB

Delaktighet – ett stort fokus i teamets arbete

Nystart för unga på glid

I Norrköping provas för första gången i Sverige ett socialt utfallskontrakt, en modell där privata investerare finansierar stöd till samhällsplacerade ungdomar. Det multidisciplinära Team Nystart metodutvecklar stödet och arbetsterapeuten **Johannes Vitalisson** har en nyckelroll.

Text: Marika Sivertsson Foto: Peter Holgersson

På hvb-hemmet dit Nick kom fanns behandling mot droger. I ett av rummen gick det också bra att köpa hasch. Det fungerade naturligtvis inte. Att Nick var en av Team Nystarts ungdomar förändrade allt, teamet upptäckte tidigt att det inte stod rätt till.

– Jag hade förtroende för Johannes och jag kunde ringa honom när som helst. Så jag ringde honom och sa att jag behövde komma därifrån, att allt var kaos där. Jag höll ju på att bli förstörd.

Efter tre prova på-tillfällen i Ungbo fick han sitt flyttdatum. För Nick innebar det egna boendet en känsla av åstadkommande, och ett hopp om att livet kan ordna sig. I dag har han gjort sig av med allt umgänge som var dåligt för honom och han har planer för framtiden:

– Det enda jag vill är att snickra, att få röra mig. Får jag bara göra det så blir det bra. Tillbaka till ett behandlingshem ska jag inte! ♣

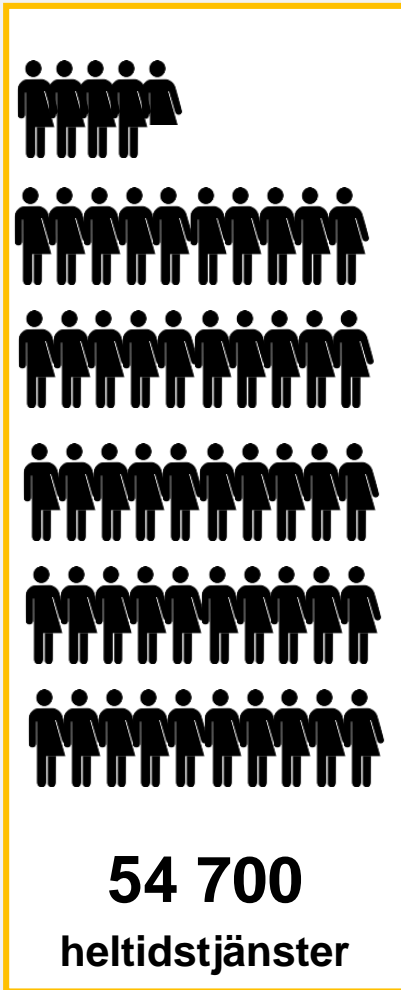
Status i Norrköping

- Insatserna tillför ett stöd som man inte tidigare haft för en mycket utsatt målgrupp
- Utfallskontraktet med fokus på uppföljning och optimering samt extern insyn underlättar teamets arbete
- Kommunen har beslutat om implementering tills vidare (utvärdering)
- Avslöjar/bekräftar mycket stora utmaningar kring att driva effektivt utvecklingsarbete i offentlig sektor
 - Resurshantering/arbetssätt
 - Ledarskap
 - Kultur

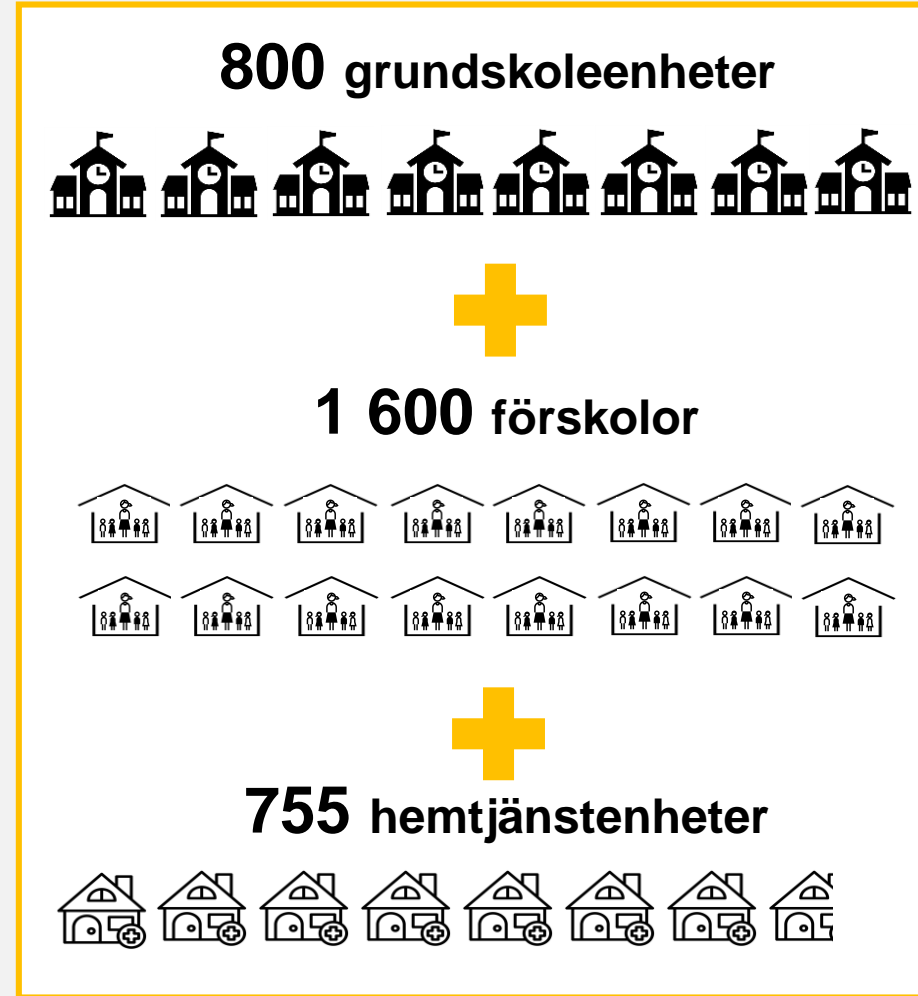
Systematiskt utvecklingsarbete i praktiken – Socialt utfallskontrakt för minskad sjukfrånvaro och en hälsofrämjande arbetsmiljö

I kommunerna motsvarar sjukfrånvaron 54 700 heltidstjänster inom exempelvis skola och hemtjänst

7,2% =
Sjukfrånvaro
i kommunerna

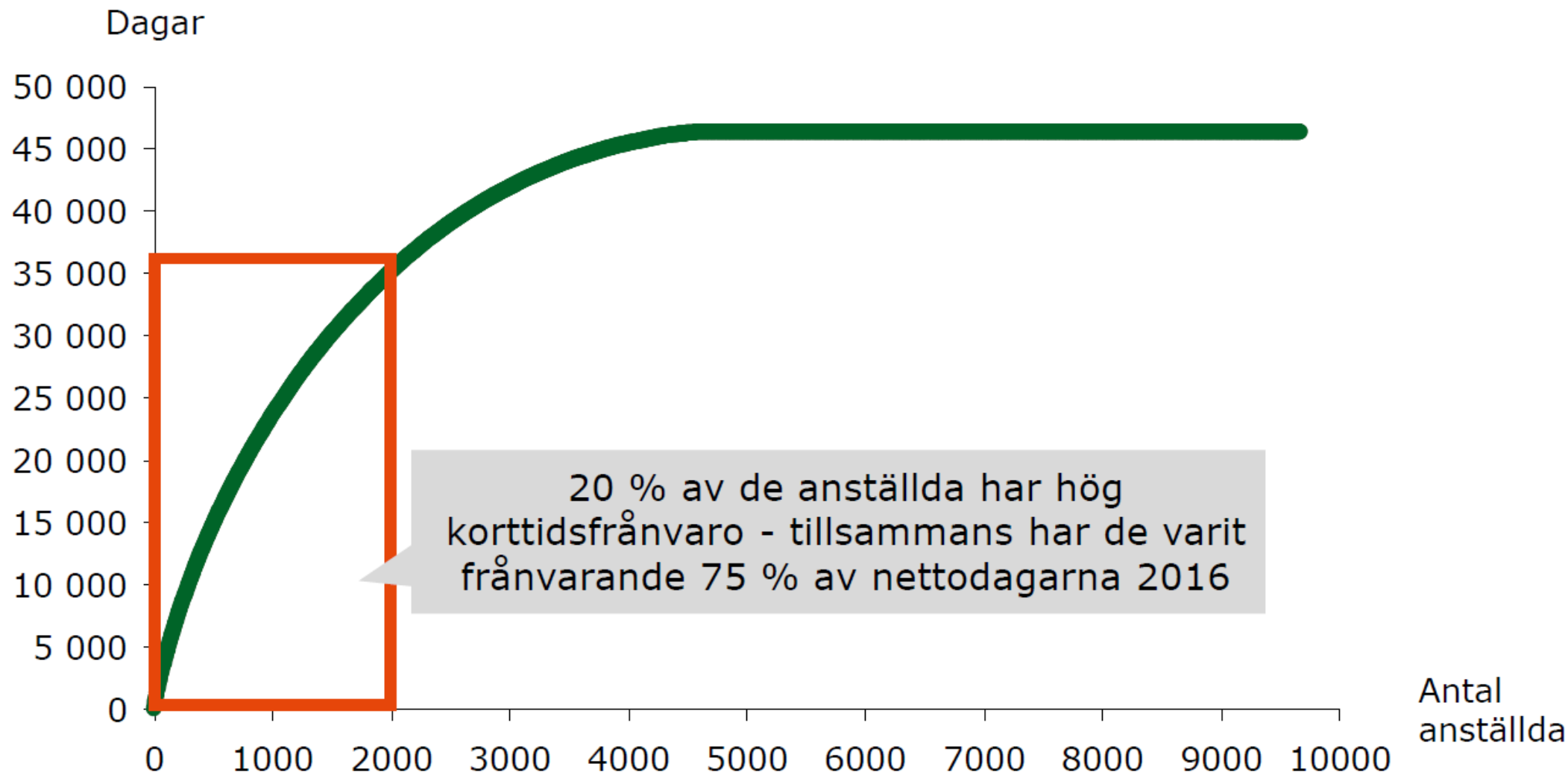
=

Not: Storlek på enheter för beräkningar: 10 anställda per förskola, 20 anställda per grundskoleenhet och 30 anställda per hemtjänstenhet.
Siffror baserade på statistik från skolverket och pilotkommuner

20 % av de anställda står för 75 % av korttidsfrånvaron

Korttidsfrånvaro (dag 1-14) i nettodagar per anställda, år 2016

I intervjuer med forskare lyfts upprepad sjukfrånvaro som en riskfaktor för framtida sjukskrivning

Intervjuer med forskare och experter inom rehabilitering, försäkringsmedicin, psykisk ohälsa och arbetsmiljö

Upprepad korttidsfrånvaro är en känd prediktor för framtida sjukfrånvaro

Tidigare frånvaro är en vedertagen mätbar indikator för att fånga upp risk

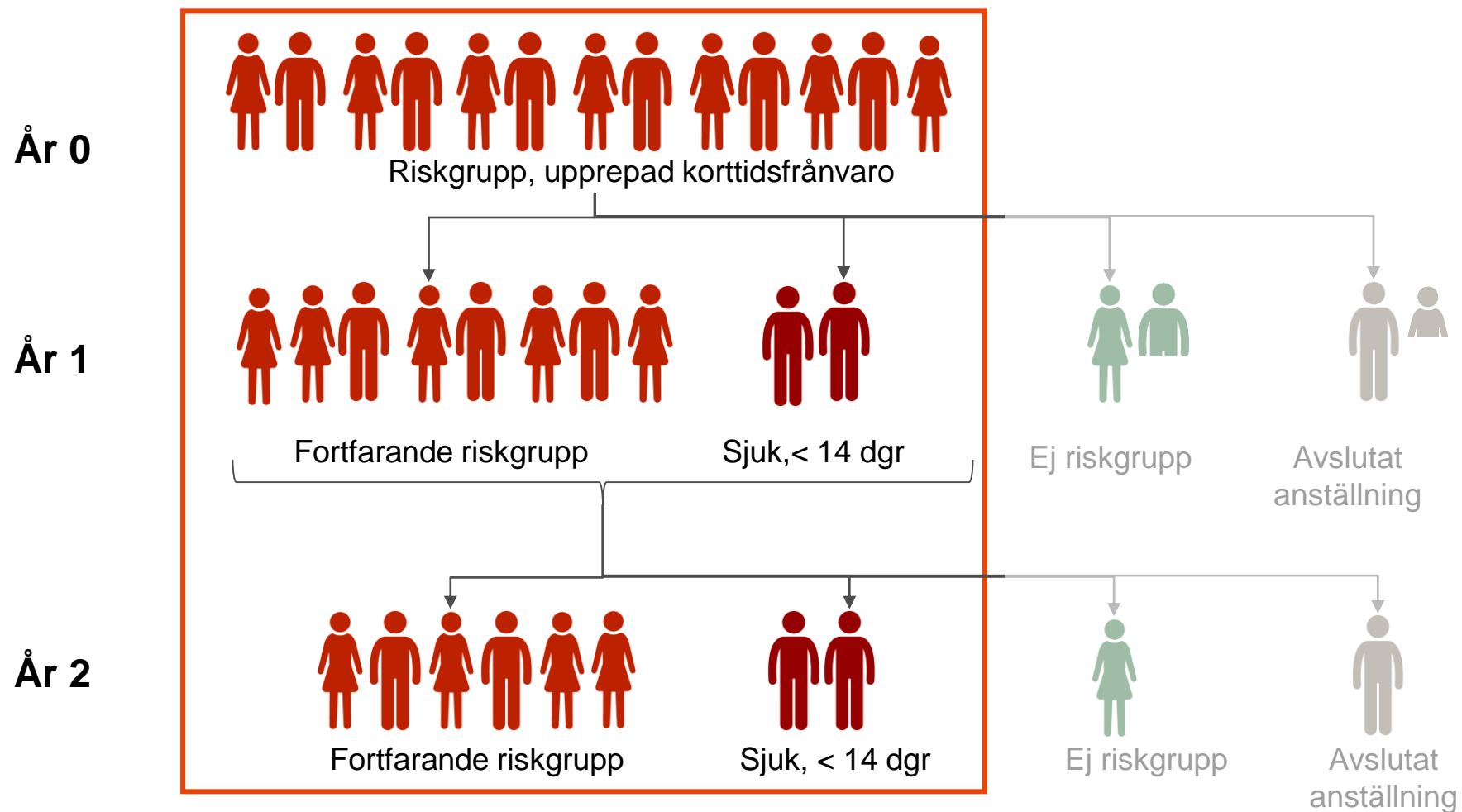
I tidigare lagstiftning hade arbetsgivaren en skyldighet att agera vid det sjätte frånvarotillfället inom ett år. Den siffran är, utifrån min kunskap inte baserad i forskning. Vi tror att man behöver komma in tidigare än så.

Vår erfarenhet är att tre frånvarotillfällen är mycket

Systematisk litteraturläsning av RISE

Riskgruppen återkommer från år till år

Definition av riskgrupp: Fler än tre frånvarotillfällen på tolv månader

Målgrupper för insatserna inom det sociala utfallskontraktet inkluderar riskindivider och riskarbetsplatser

Definition:

Anställda i
riskgrupp

Anställda med **fler än tre sjukfall** de
senaste tolv månaderna

Chefer för
arbetsplatser med
risk

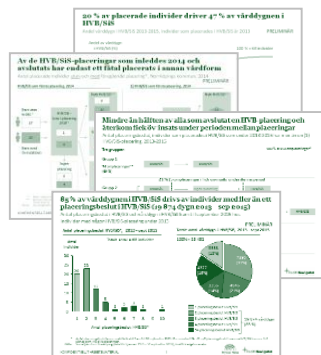
Arbetsplatser med **hög** och/eller **ökande sjukfrånvaro**

Genom investeringen finansieras tre olika insatser

Oberoende uppföljning
och styrning

Insats i tre delar

Projekt-
organisation:
Kartläggning,
uppföljning och
performance
management
(SKL och RISE)

1. Hälsosluss för medarbetare

- Mottagande av sjukanmälan
- Risk-screening med validerade frågor
- Fortsatt stöd baserat på risk
 - Uppföljning till åter i arbete
 - Kontakt med chef, trepartssamtal, plan och ev. åtgärder och uppföljning
 - Enligt ovan + koordinering till ord. vård, företagshälsa och karriärvägledning

Upphandlad
leverantör med
utfallsbaserad
ersättning

2. Agilt chefsstöd

- Risk-screening
- Stöd och coaching till chefer i utformning av handlingsplaner, genomförande av aktiviteter och medarbetardialog
 - Standardiserade utbildningspaket (tecken att uppmärksamma, stöd i samtal, SAM)
 - Uppsökande kontakt för följsamhet till rutiner och handlingsplaner

Genomförs av
kommunen med
stöd från projekt-
organisation

3. Beslutsstöd till ledning och HR

- Uppföljning av definierade KPI
 - sjukfrånvaro (omfattning och orsaker)
 - följsamhet till rutiner (t ex tid till agerande)
- Grafiskt gränssnitt med beslutsstöd för chefer och HR

Genomförs av
kommunen med
stöd från projekt-
organisation

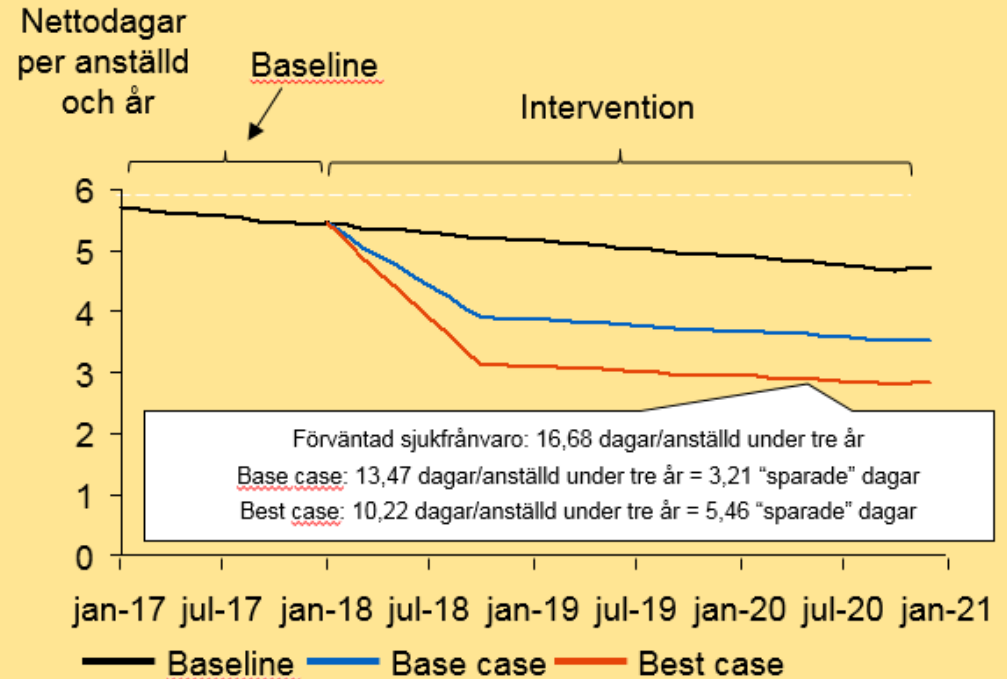
Metodik

- **Finansiella och kontraktsbärande utfall:**
 - Förändring av nettosjukskrivningsdagar dag 1-14 jämfört med förväntad, trendjusterad sjukfrånvaro (baserat på förändring av sjukpenningtalet)
 - Värde per sjukdag baseras på lönenivån i respektive kommun, cirka 1650 kr/dag (1300-1900 kronor)
- **Sociala utfall och icke-kontraktsbärande utfall:**
 - Hälsa hos anställda: Ångest (GAD), Stress och depression (PHQ-9) Arbetsförmåga (WAI) och sjuknärvaro
 - Arbetsplatsen: Hållbart medarbetarindex (HMI)

Utvärdering genomförs av Projektorganisationen (RISE och SKL). Alla utfall valideras av extern granskare.

Exempel på beräkning av finansiella utfall

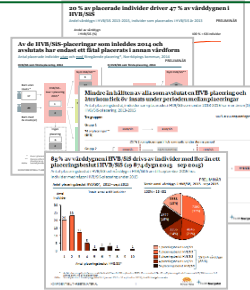
- Värde per sjukdag (dag 1-14): 1 650 kr
- Antal anställda: 8 000
- Base case: $3,21 \cdot 8\,000 \cdot 1\,650 = 42,4$ MSEK
- Best case: $5,46 \cdot 8\,000 \cdot 1\,650 = 72,0$ MSEK

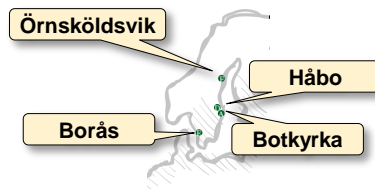
Sju kommuner genomförde nulägesanalyser under hösten 2017, varav fyra valde att fortsätta med upphandling av leverantör

2017

Fördjupad nulägesanalys av sjukfrånvaron i verksamheten

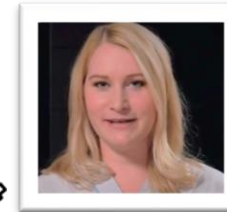

Utfallsbaserad upphandling av leverantör i fyra kommuner

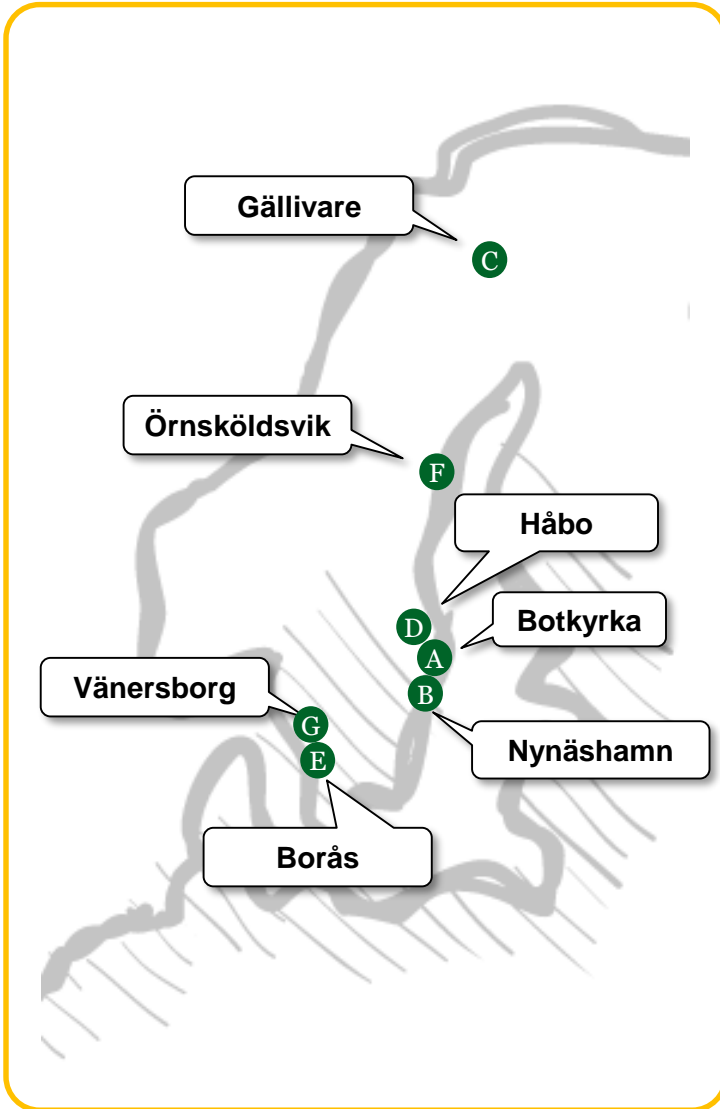
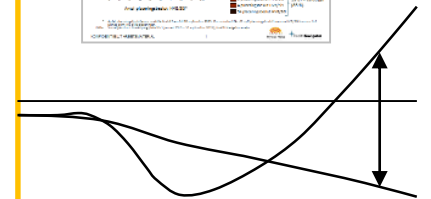
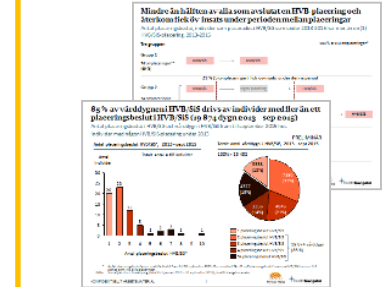

Nästa steg 2018

Stöd i kontraktering och implementering av insats med extern finansiering

Löpande uppföljning av resultat och finansiella utfall

Status Socialt Utfallskontrakt för minskad sjukfrånvaro

- Botkyrka och Örnsköldsvik har valt att satsa
 - Intern finansiering, investering på 44 mkr över tre år
 - Externa utförare tar 50-75 % risk
- Projektorganisation är upprättad i samarbete mellan SKL och RISE för implementeringsstöd
 - Analys
 - Förändringsledning/performance management
 - Utfallsmätning
- Operativt från 26/9

Slutsatser och reflektioner

- Metod för att omsätta kunskap till praktik
 - Från evidens till insatspaket
 - Analysera lokala behov och utforma insats därefter
 - Kontinuerlig utveckling under genomförande för bättre utfall
 - Kapacitetsutveckling är nödvändig
 - Användning av data (dynamisk vs. statisk analys, mönster, enhetskostnader)
 - Valfärdstjänster med tydligt utfallsfokus
 - Upphandling
- Utvecklade välfärdssystem behöver modeller som ger incitament till effektiv samverkan – särskilt när marknadslogik inte är tillämplig

Vad innebär systemförändring?

- Andel upphandlingar som genomförs med utfallsbaserad ersättning
- Kraftigt förbättrade utfall för 20 % av en given målgrupp vars andel är x % av totala befolkningen
- 50 % av satsade resurser omallokerade

Can social investment help the public sector become outcomes focused?

The impact of our work for future policy making

Several of our conclusions may help inform future policy making. We have found that:

- The main barrier for preventative and early interventions, at least in comparatively well-financed welfare states like Sweden, is a lack of incentives.
- National level actors should focus more on building local and regional capacity rather than disseminating single interventions or programs to local government (especially in decentralized systems).
- Capacity building should address both the strategic and operational level, and include support to designing, evaluating and implementing interventions/programs in the local context.
- Incentive models need to be showcased in order to inform decision makers in public sector. Social Outcomes Contracts are an important tool for doing this.
- An intersectoral perspective in local authorities and regions (both regarding policy and professions) is necessary to drive change (it is not a public health issue but a public sector issue).